

Minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns) aan hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt), 20 dec. 1955

Hieronder volgt kort verslag van de beide bijeenkomsten op 19 December jl. van de Finec-werkgroepen van de beide delegaties:

De stelling van Indonesische zijde ingenomen was de volgende. De Finec-regelingen kunnen gesplitst worden in regelingen, die een permanent karakter dragen en regelingen die een aflopend karakter dragen.

De eerste betreffen het handelsverkeer, de monetaire relaties en het deviezenverkeer.

De tweede betreffen de schuldenregeling en de regelingen betreffende het rechtsherstel. De andere in de Finec geregelde onderwerpen, zoals nationalisatie, onteigening etc. en de behandeling van Nederlandse investeringen in Indonesië zouden naar Indonesisch inzicht in de toekomst geen onderwerp van een bilaterale verdragsregeling meer behoeven uit te maken. In een opzegbaar monetair en handelsaccord zouden de hierboven als permanent aangeduide regelingen geregeld kunnen worden. Wat de schulden betreft had men van Indonesische zijde over de regeling geen duidelijke voorstelling. Er kan echter van worden uitgegaan dat voldoende begrip bestaat voor het speciale karakter van deze materie, zodat een acceptabele regeling t.z.t. mogelijk zal blijken.

De Indonesische opvatting met betrekking tot het doen vervallen van de hierboven geïndiceerde onderwerpen werd in allerlei variaties naar voren gebracht en bij uitsluiting gebaseerd op interne politieke overwegingen. Hieraan verbond men de uitgesproken wens om tot goede vriendschappelijke relaties met Nederland te geraken.

Indien van Nederlandse zijde de Indonesische mening op dit gebied niet zou worden gedeeld, zou dit doel door interne politieke overwegingen niet bereikt kunnen worden.

Naar Indonesische opvatting behoeft tegen deze gedachtegang ook geen zakelijk bezwaar te bestaan daar de nationale wetgeving van Indonesië op bevredigende wijze alle redelijke waarborgen zou inhouden van die belangen die Indonesië niet meer in de Finec wilde regelen.

Van Nederlandse zijde werd hiertegenover het volgende standpunt ingenomen.

Wat de regeling van de 'permanente zaken' betreft hebben wij niet getwijfeld, dat daarvoor de in het internationale verkeer gebruikelijke overeenkomsten zouden kunnen worden toegepast.

Het Nederlandse hoofdverweer tegen de Indonesische opvatting met betrekking tot de behandeling van Nederlandse economische belangen in Indonesië werd als volgt geformuleerd: De nationale wettelijke voorzieningen en regelingen verzetten zich geenszins tegen een tussen-statelijke regeling van in de nationale wetgeving vastgelegde beginselen.

De nationale wetgeving en de huidige praktijk mogen dan wellicht momenteel geen aanleiding geven tot principiële klachten. Er is echter geen enkele waarborg, dat de nationale wetgeving deze materie in de toekomst op dezelfde wijze zal blijven behandelen en dat de in de wet opgenomen regelingen in de toekomst op een objectieve redelijke wijze in de praktijk zullen worden toegepast.

Indien men deze problemen stelt tegen de achtergrond van de door de Indonesische regering zelf gewenst geachte buitenlandse investeringen in Indonesië moet gevreesd worden, dat het bij de buitenlandse ondernemers beoogde vertrouwen zal worden weggenomen indien in een nieuwe regeling met Indonesië de in de bestaande regeling op dit punt genomen voorzieningen verdwijnen.

Indien men deze economische problemen van Indonesische zijde alleen maar door een politieke Indonesische bril wil bekijken, geldt dezelfde overweging ook voor de Nederlandse ministers, die immers evenzeer als hun Indonesische collega's rekening te houden hebben met een uit een parlementaire uitspraak blijkende opinie in het eigen land.

Als afzonderlijke slotopmerking vermelden wij de vraag in hoeverre Nederlands-Indonesische besprekingen op economisch gebied tot conclusies kunnen voeren indien de Indonesische partij de met betrekking tot de economische materie bestaande vragen vrijwel volledig in het politieke vlak trekt.

Van Nederlandse zijde werd aan het begin van de eerste bijeenkomst vastgesteld dat eventuele conclusies waartoe zou worden gekomen, geplaatst moesten worden in het kader van het geheel van de conclusies, waartoe in het complex van alle door de ministers te behandelen vraagstukken zou worden gekomen.